RABOTA PO MERI ROBOTA

Vplivi umetne inteligence na kulturno-umetniško delo

Galerija ZDSLU Komenskega ulica 8, 1000 Ljubljana 11. 11. 2026 11.00-15.00

O izobraževalnem posvetu

Umetna inteligenca je v kratkem času postala orodje, s katerim se srečujejo skoraj vsi kulturni poklici, od prevajalstva in založništva do filma in sodobne umetnosti. Spreminja načine dela, delovne pogoje in razmerja med ustvarjalci, naročniki in tehnološkimi podjetji, odpira pa tudi nova vprašanja avtorstva in avtorskih pravic. Posvet bo povezal strokovnjake s področij umetne inteligence, filozofije, prava in kulture ter odprl vprašanje, kako te spremembe usmerjati v korist kulture in njenih ustvarjalcev.

Izobraževalni posvet bo odprl vprašanja, kako se spreminja vsakdanje delo kulturnih delavcev: katere naloge izginjajo, katere nastajajo na novo in katere je umetna inteligenca spremenila v nevidno in rutinsko popravljanje strojnih izdelkov. Govorili bomo tudi o tem, kaj ti premiki pomenijo za avtorstvo in prihodnost posameznih poklicev.

Izobraževalni posvet je sestavljen iz posameznih prispevkov in okrogle mize, na kateri bodo sodelovali:

prof. dr. Ljupčo Todorovski, profesor na Fakulteti za matematiko in fiziko Univerze v Ljubljani in priznani strokovnjak, ki umetno inteligenco raziskuje že več desetletij;

prof. dr. Ernest Ženko, profesor filozofije kulture in vodja Centra za odgovorno umetno inteligenco na Univerzi na Primorskem;

Tanja Petrič, literarna kritičarka, prevajalka in predsednica Društva slovenskih književnih prevajalcev;

dr. Maja Bogataj Jančič, strokovnjakinja za avtorsko pravo ter ustanoviteljica in vodja Inštituta za intelektualno lastnino (IPI);

Urša Menart, režiserka, scenaristka in predsednica Društva slovenskih režiserjev;

Jurij Krpan, kurator, umetniški vodja Galerije Kapelica in predsednik Nacionalnega sveta za kulturo.

RABOTA PO MERI ROBOTA

Vplivi umetne inteligence na kulturno-umetniško delo

Galerija ZDSLU Komenskega ulica 8, 1000 Ljubljana 11. 11. 2026 11.00-15.00

Program

11.00–11.15 | Uvodni pozdravi

11.15–12.10 | Uvodni predavanji

11.15–11.40

prof. dr. Ljupčo Todorovski
profesor na Fakulteti za matematiko in fiziko Univerze v Ljubljani

Tehnologija ni usoda: komu služi napredek umetne inteligence?

Predavanje bo skozi kratek zgodovinski pregled razvoja umetne inteligence na poljuden način predstavilo temeljne ideje strojnega učenja, delovanje velikih jezikovnih modelov in nove možnosti agentne umetne inteligence. Ob tem bomo odprli vprašanje, zakaj vse večje tehnološke zmogljivosti še ne pomenijo nujno napredka v smislu ciljev posameznikov in skupnosti, ki naj bi jim tehnologija služila. Razhajanje med tehnološko uspešnostjo in širšimi družbenimi cilji bomo osvetlili z razpravami o uporabi umetne inteligence v matematiki ter z izkušnjami razvoja družbenih omrežij, kjer so tehnološka zasnova, poslovni interesi in odsotnost ustrezne regulacije pomembno oblikovali razvoj platform in medsebojna ekonomska razmerja. Na tej podlagi bomo razmislili o pomenu podobnih razhajanj za kulturno-kreativni sektor ter o vlogi tehnoloških in družbenih odločitev pri oblikovanju prihodnosti umetne inteligence.

11.45–12.10

prof. dr. Ernest Ženko
profesor filozofije kulture in vodja Centra za odgovorno umetno inteligenco na Univerzi na Primorskem

Ustvarjalnost v dobi umetne inteligence: med tehnologijo, kulturo in odgovornostjo

Prispevek bo obravnaval delovanje generativne umetne inteligence, možnosti njene uporabe ter etična vprašanja, ki jih odpira v izobraževanju in ustvarjalnem delu. Uvodoma bodo pojasnjene temeljne značilnosti tehnologije ter njene zmožnosti in omejitve. Nato bodo predstavljena tveganja uporabe, med katere sodijo tako kognitivni in institucionalni vidiki kot tudi širše družbene in okoljske posledice. V ta okvir bo umeščeno tudi vprašanje avtorstva, vrednotenja ustvarjalnega dela in vpliva tehnologije na kulturno okolje, pri čemer je osrednje vprašanje, kako presojati koristi in posledice uporabe teh orodij ter zagotoviti, da tehnološka učinkovitost ne pretehta razvoja znanja in ustvarjalnosti

RABOTA PO MERI ROBOTA

Vplivi umetne inteligence na kulturno-umetniško delo

Galerija ZDSLU Komenskega ulica 8, 1000 Ljubljana 11. 11. 2026 11.00-15.00

12.15–13.30 | Zgodbe iz prakse

12.15-12.30

Tanja Petrič

literarna kritičarka, prevajalka in predsednica Društva slovenskih književnih prevajalcev

Bližč in beda UI na področju knjige in jezikovnih poklicev

Prispevek bo obravnaval uporabo in zlorabo umetnointeligenčnih orodij na področju jezikovnih poklicev, zlasti prevajanja in ustvarjanja izvirnih besedil, ki v zadnjem času spreminjajo in pogosto slabšajo delovne pogoje jezikovnih ustvarjalcev. Predstavil bo nekaj primerov, ključnih raziskav ter pomembnih mednarodnih in slovenskih iniciativ, ki so nastale v povezavi z vprašanji zaščite avtorskih pravic, etične in transparentne rabe orodij UI ter ohranitve in razvoja jezikovnih poklicev oz. dejavnosti na področju književnega ustvarjanja. Obenem bo odprl perspektivo na spremembo zakonodaje in večjo zaščito ustvarjalnega dela v Sloveniji.

12.35-12.50

dr. Maja Bogataj Jančič

strokovnjakinja za avtorsko pravo ter ustanoviteljica in vodja Inštituta za intelektualno lastnino (IPI)

Zakonito grajenje umetne inteligence v javnem interesu

Prispevek bo obravnaval pravne podlage za zakonito grajenje umetne inteligence v Sloveniji in Evropi s posebnim poudarkom na grajenju umetne inteligence v javnem interesu, kot je grajenje odprtokodnega velikega jezikovnega modela za slovenski jezik.

12.55-13.10

Urša Menart

režiserka, scenaristka in predsednica Društva slovenskih režiserjev

UI in avdiovizualno ustvarjanje

Prispevek se bo osredotočil na izkušnje in dileme ustvarjalcev pri uporabi orodij umetne inteligence v vseh fazah procesa izdelave avdiovizualnih vsebin. Predstavljeni bodo konkretni primeri uporabe, stališča stanovskih organizacij in aktualni pozivi odločevalcem v zvezi z rabo UI na področju avdiovizualnega ustvarjanja, obenem pa se bo prispevek dotaknil tudi nekaterih odzivov občinstva.

RABOTA PO MERI ROBOTA

Vplivi umetne inteligence na kulturno-umetniško delo

Galerija ZDSLU Komenskega ulica 8, 1000 Ljubljana 11. 11. 2026 11.00-15.00

13.15–13.30

Jurij Krpan

kurator, umetniški vodja Galerije Kapelica in predsednik Nacionalnega sveta za kulturo

Krmarjenje med možnostmi in priložnostmi

Ustvarjalni proces ima različne raziskovalne, razvojne in izdelovalne faze in ga ni mogoče enostavno povzeti v sintagmo »umetniško delo«. V vseh omenjenih fazah je smiselno uporabljati različne tehnologije, pri čemer raba modelov umetne inteligence že vso digitalno dobo odpira možnosti, ki jih nobena druga tehnologija ne more. Na podlagi kratke predstavitve izkušenj iz številnih umetniških projektov Galerije Kapelica bo prispevek skušal začrtati robove algoritemskih potencialov in od tam vrniti pogled v trivialnost njihove vsakodnevne rabe.

13.30–13.45 | ODMOR

13.45–14.45 | OKROGLA MIZA

Sodelujejo: prof. dr. Ljupčo Todorovski, prof. dr. Ernest Ženko, dr. Maja Bogataj Jančič, Urša Menart, Jurij Krpan

Moderira: Tanja Petrič

14.45–15.00 Vprašanja // diskusija

RABOTA PO MERI ROBOTA

Vplivi umetne inteligence na kulturno-umetniško delo

Galerija ZDSLU Komenskega ulica 8, 1000 Ljubljana 11. 11. 2026 11.00-15.00

O govorkah in govorcih

Prof. dr. Ljupčo Todorovski je redni profesor za področje računalništva na Fakulteti za matematiko in fiziko Univerze v Ljubljani ter znanstveni svetnik na Odseku za tehnologije znanja Instituta Jožef Stefan. Že od devetdesetih let aktivno raziskuje na področjih umetne inteligence in strojnega učenja, s posebnim poudarkom na odkrivanju znanstvenih zakonitosti iz podatkov in predznanja. Svoje mednarodne izkušnje je med drugim pridobival kot podoktorski raziskovalec in gostujoči profesor na Univerzi Stanford, gostoval pa je tudi na univerzah v Portu, Bristolu in Osaki.

Prof. dr. Ernest Ženko je redni profesor filozofije kulture in vodja Centra za odgovorno umetno inteligenco Univerze na Primorskem (CeResAI UP). Njegovo pedagoško in raziskovalno delo se osredotoča na presečišča filozofije, psihologije, medijev, tehnologije in umetnosti. V zadnjem obdobju posebno pozornost posveča etičnim in epistemološkim vidikom umetne inteligence. Je član Mednarodnega združenja za varno in etično umetno inteligenco (IASEAI) in Mednarodnega združenja za umetno inteligenco v izobraževanju (IAIED).

Tanja Petrič je književna prevajalka, literarna kritičarka in urednica. Diplomirala je iz primerjalne književnosti in literarne teorije ter nemškega jezika in književnosti na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. Za svoje delo je prejela več priznanj in nagrad, med njimi Lirikonov zlát za prevode poezije, Stritarjevo nagrado za najboljšo mlado kritičarko, nagrado Radojke Vrančič za najboljšo mlado prevajalko in nagrado mira za ustvarjalni opus in udejstvovanje na področju kulture. Je članica in aktualna predsednica Društva slovenskih književnih prevajalcev (DSKP), članica Društva slovenskih literarnih kritikov (DSLK) in članica Slovenskega centra PEN. V zadnjem času se ukvarja z vplivom orodij umetne inteligence na razvoj jezikovnih kompetenc v slovenščini in na spremembo delovnih pogojev v jezikovnih poklicih. V jeseni 2025 je zasnovala in vodila vseslovensko kampanjo Ulzi prevedeno. Ulzi zgrešeno za ohranitev in razvoj jezikovnih poklicev, v katero je bilo vključenih sedem slovenskih prevajalskih združenj in trije oddelki z univerz v Ljubljani, Mariboru in Kopru. Kampanjo je s častim pokroviteljstvom podprla tudi predsednica Republike Slovenije dr. Nataša Pirc Musar.

Dr. Maja Bogataj Jančič je magistrirala na Pravni fakulteti v Ljubljani (1999, ekonomija), Harvard Law School (2000, pravo) in Facoltà di Giurisprudenza di Torino (2005, intelektualna lastnina) ter leta 2006 še doktorirala iz avtorskega prava na Pravni fakulteti v Ljubljani. Je ustanoviteljica in vodja Inštituta za odprte podatke in intelektualno lastnino ODIPI, strokovnjakinja za avtorske pravice, v zadnjem času pa se njeno delo osredotoča na odprto znanost, odprte podatke, upravljanje podatkov in umetno inteligenco. Je nacionalna in regionalna koordinatorka pri projektu KR21 ter članica Strokovnega sveta SSOZ in vodja Strokovnega telesa za pravna vprašanja v zvezi z avtorskimi pravicami in upravljanjem s podatki. Izvoljena je bila tudi za članico Svetovalnega odbora za avtorsko pravo in druga pravna vprašanja pri IFLA. Poleg tega je predsednica nadzornega sveta NUK in podpredsednica pri COMMUNIA. Vlada RS jo je imenovala za članico Nacionalnega sveta za etiko v umetni inteligenci.

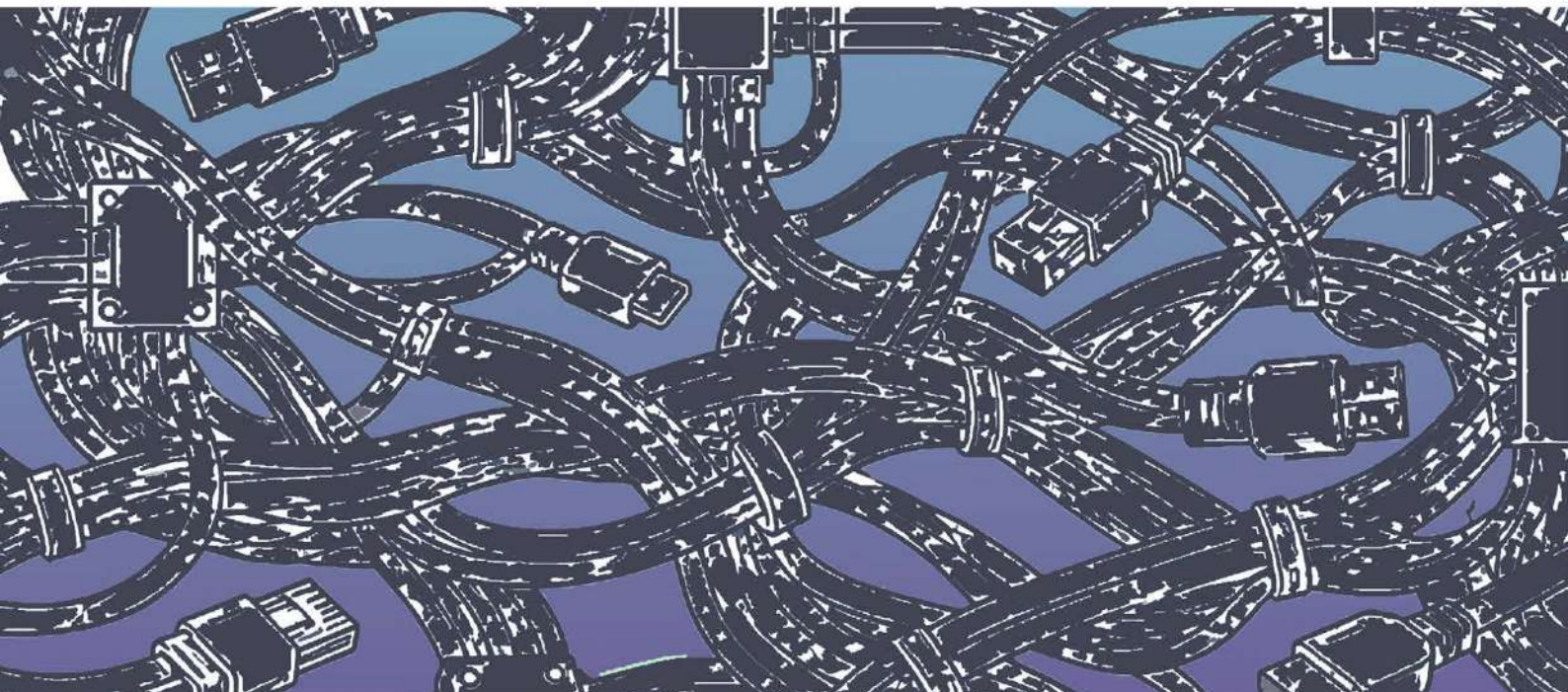
RABOTA PO MERI ROBOTA

Vplivi umetne inteligence na kulturno-umetniško delo

Galerija ZDSLU Komenskega ulica 8, 1000 Ljubljana 11. 11. 2026 11.00-15.00

Urša Menart je diplomirala iz filmske in televizijske režije na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo v Ljubljani. Po režiji večih kratkih in dokumentarnih filmov je s svojim celovečernim igranim prvencem Ne bom več luzerka na 21. festivalu slovenskega filma osvojila vesni za najboljši celovečerni film in najboljši scenarij. Kot soscenaristka je sodelovala pri filmu Polsestra (r. Damjan Kozole), ki je bil premierno prikazan v tekmovalnem programu festivala v Karlovih Varih. Njen drugi celovečerni igrani film Vse, kar je narobe s tabo, ki je bil premierno prikazan na filmskem festivalu v Sarajevu, prihaja na spored kinodvoran konec leta. Od leta 2019 je članica Evropske filmske akademije, od leta 2024 pa predsednica Društva slovenskih režiserjev.

Jurij Krpan je leta 1995 zasnoval Galerijo Kapelica za sodobno raziskovalno umetnost in je njen višji kurator. Od leta 2012 je umetniški vodja Zavoda Kersnikova. Med njegovimi osrednjimi projekti so slovenski paviljon na Beneškem bienalu (2003), 5. trienale sodobne raziskovalne umetnosti U3 v Moderni galeriji Ljubljana (2006), predstavitev Kapelice na festivalu Ars Electronica (2008) ter sokuriranje Bienala oblikovanja in slovenskega paviljona na Beneškem arhitekturnem bienalu (2014). Šestkrat je sodeloval v žiriji nagrade Prix Ars Electronica za hibridne umetnosti. Od leta 2017 razvija sistemske pristope k inoviranju z vključevanjem umetniških pristopov, pri katerih umetniške misli spodbujajo trajnostno, varno, vključujočo in etično prihodnost industrije in skupnosti. Leta 2019 je prejel naziv ambasadorja pametne specializacije Republike Slovenije in postal član Nacionalnega sveta za kulturo. Leta 2020 je v bruseljskem Bozarju sokuriral simpozij o prihodnosti življenja z umetno inteligenco. O umetnosti in delovanju produkcijske platforme Kersnikova predava doma in v tujini.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Mestna občina Ljubljana